

ЗАРОДЖЕННЯ КНИГОДРУКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Єпіфанова Н.В.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», Харків

У сфері будь-якої науки, а особливо науки гуманітаної, значну роль відіграють книги. Жодна людина не мислить свого життя без книг і зараз важко уявити, що колись обходились без неї. Друкарську справу в Україні розпочато лише у 1574 р. і пов'язане з ім'ям Івана Федорова, що заснував першу друкарню на території сучасної України, а саме у Львові.

Першими друкованими пам'ятками в Україні є Буквар та Апостол Івана Федорова. Деякий час вважали, що спочатку було надруковано Апостол, а потім Буквар, але дослідник мови В.В. Німчук у своїй роботі доводить, що Буквар був хронологічно першою книгою, оскільки такі дані знайдено у післямові до нього. Інший мовознавець – Я.Д. Ісаєвич навпаки говорить, що першодруком є Апостол і саме з цього видання розпочато книгодрукування на території держави.

Проблема визначення того, яка з книжок була першою – Буквар чи Апостол пов'язана з тим, що колекціонери звернули увагу на Буквар лише у ХХ столітті.

З усього тиражу Букваря залишився лише один примірник. Існують дві репродукції пам'ятки: першу підготував американський славіст Р. Якобсон та додав до неї ґрунтовний коментар; друга вийшла у Києві під назвою «Граматика Івана Федорова». Буквар складався з 5 зошитів, кожен з яких мав 40 аркушів, структурно поділявся на дві частини. Перша частина мала три неповні розділи, де розміщено абетку, зразки відмінювання іменників та прикметників, слова з титлами, а друга містила тексти для читання релігійно-повчального характеру.

На відміну від Букваря, Апостол був більш відомий науковцям, хоча назва його є умовною, оскільки титульний аркуш втрачено. Назву Апостол видання отримало тому, що книга містила діяння і послання апостольські. Починається книга з аркуша, із зображенням на звороті герба Г.О. Хоткевича, далі йдуть 14 нумерованих аркушів і 264 аркуші, нумеровані кириличними літерами. Повні сторінки Апостола складаються з 25 рядків тексту. Текст Львівського Апостола повторює Московський першодрук, лише на початку вміщено три додаткові пояснювальні статті, а Московська післямова замінена новою.

Початок книгодрукування на території сучасної України мав велике значення, оскільки ця подія сприяла розвитку освіти, що є важливим для підняття культурного рівня будь-якої людини.